

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΙΝΕΜΥ
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ**

***ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΚΟΣΤΟΣ
ΑΠΟ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ***

ΑΘΗΝΑ 21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2011

Μελέτη με θέμα: Δημοσιονομικό και κοινωνικοοικονομικό κόστος από το κλείσιμο μιας επιχείρησης

Εισαγωγές παρατηρήσεις

Την τελευταία περίοδο αναπτύσσεται στο Δημόσιο Διάλογο μία συζήτηση αναφορικά με την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, προβάλλεται το επιχείρημα περί μη παραγωγικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες στην Ελλάδα, σύμφωνα πάντα με την αντίστοιχη υπόθεση εργασίας, έχουν μεταπρατικό χαρακτήρα και είναι αυτές που «παράγουν» τη φοροδιαφυγή και την εισφοροδιαφυγή.

Μια τέτοια αντίληψη εντάσσεται σε μία γενικότερη θεωρία, η οποία συνδέει αυτόματα και άμεσα το μεγάλο μέγεθος των επιχειρήσεων με την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, τις οικονομίες κλίμακος και τη βελτίωση της παραγωγικότητας. Σε αυτές τις θεωρίες, τα όρια επαληθευσιμότητας είναι όχι απλά περιορισμένα, αλλά τις περισσότερες φορές δεν αντέχουν σε καμία ιστορική και σε βάθος εξέταση. Αυτό αποδεικνύεται από πρόσφατα στοιχεία σε έρευνες και μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί στη Β. Αμερική και πολλές χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Σύμφωνα με αυτές έχει διαπιστωθεί ότι η εγκατάσταση και λειτουργία των μεγάλων επιχειρηματικών μονάδων (πολυκαταστήματα, εμπορικά κέντρα, big – box stores, κα.) χαρακτηρίζεται από τεράστια δυσκαμψία και μεγάλο περιβαλλοντολογικό κόστος, αφού η συντήρησή τους και ο εξοπλισμός τους καταναλώνει υπερβολικά μεγέθη ενέργειας. Επιπλέον, η αποκέντρωση τέτοιων μονάδων με την εγκατάστασή τους σε απόσταση από τα κέντρα των πόλεων και τις κατοικημένες περιοχές, δημιουργεί ένα υπέρογκο κόστος μετακίνησης το οποίο επιβαρύνει τον καταναλωτή.

Σε περιπτώσεις κλεισίματος τέτοιων επιχειρηματικών μονάδων, προκύπτει το λεγόμενο «βυθισμένο κόστος», ένα κόστος που ριζώνει, δηλαδή επιβαρύνει ιδιοκτήτες και δημόσιο για πολύ χρόνο μετά από το κλείσιμο της επιχείρησης. Η απόσβεση του εξοπλισμού αυξάνει ενώ

είναι αδύνατον να μεταπωληθούν εύκολα σε άλλες επιχειρήσεις. Εν τέλει ακόμα και αυτού του είδους οι επιχειρήσεις επιλέγουν, πολύ μικρότερα μεγέθη, προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη βιωσιμότητά τους.

Σε αντίθεση, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, λόγω του μικρού τους μεγέθους χαρακτηρίζονται από ευελιξία τόσο στη συνολική επιχειρηματική τους δράση όσο και στην εγκατάσταση και τη λειτουργία τους. Οι επιχειρήσεις αυτές είναι περισσότερο προσαρμοστικές και πιο αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση κρίσεων και προβλημάτων.

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να αναδειχτεί ότι το κλείσιμο μιας επιχείρησης δεν είναι και τόσο απλή υπόθεση. Για τους μισθωτούς που χάνουν τη δουλειά τους, για τους εργοδότες που χάνουν το επενδεδυμένο κεφάλαιο αλλά και τη θέση εργασίας τους, για την «οικογενειακή βοήθεια» που θα πρέπει να αναζητήσει μισθωτή απασχόληση για να εξασφαλίσει το οικογενειακό εισόδημα, για το τραπεζικό σύστημα που έχει μεγάλες απώλειες από δάνεια και έσοδα συναλλαγών και βέβαια για το Δημόσιο Ταμείο. Το δημοσιονομικό και το κοινωνικοοικονομικό κόστος κάθε «λουκέτου» είναι πολύ σοβαρότερο από όσο επιφανειακά εκτιμούν πολλοί.

Ποιες είναι επομένως οι απώλειες για το Δημόσιο σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας μιας επιχείρησης;

Αντίθετα στην παραφιλολογία που αναπτύσσεται σχετικά με το γεγονός ότι σε περίοδο κρίσης «...όποια επιχείρηση δεν αντέχει, ας κλείσει» ή ότι «...οι μικρές επιχειρήσεις τρέφονται τόσα χρόνια από το Κράτος...», η παρούσα μελέτη αναδεικνύει τι πραγματικά χάνει το Κράτος, όταν υποτιμά τη συμβολή των επιχειρήσεων και προκαλεί τα λουκέτα στην αγορά.

Επειδή η υιοθέτηση προτύπων που μπορεί να έχουν εφαρμοστεί συχνά και με επιτυχία σε άλλες χώρες, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τοπικών κοινωνιών και αγορών και των συνισταμένων που αναπτύσσονται μέσα σε αυτές, μπορεί να μας οδηγήσει σε ανεδαφικά συμπεράσματα και λανθασμένες προβλέψεις, κρίνεται ως σκόπιμη η ανάλυση επιμέρους παραδειγμάτων εμπορικών επιχειρήσεων διαφορετικής

νομικής μορφής η καθεμία, προκειμένου να αποκτήσουμε μία όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρη εικόνα για το μέγεθος του προβλήματος.

Οι Μικρές επιχειρήσεις αποτελούν κρίσιμο μέγεθος για την ελληνική οικονομία. Η ευημερία και η οικονομική τους υγεία θα μεταλαμπαδευτούν και στους υπόλοιπους παρεμφερείς κλάδους και θα αποτελέσουν την σπίθα που τόσο πολύ χρειάζεται η ελληνική οικονομία προκειμένου να αποκολληθεί από το οικονομικό τέλμα στο οποίο έχει περιέλθει τα τελευταία χρόνια. Από τις έρευνες της ΕΣΕΕ φαίνεται ότι το 36,1% των ατομικών, ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων επιχειρήσεων προμηθεύονται το σύνολο των εμπορευμάτων τους από Έλληνες προμηθευτές, ενώ το ποσοστό αυξάνεται και ανέρχεται στο 42,1% όσον αφορά τις κεφαλαιουχικές εταιρείες (ΑΕ και ΕΠΕ). Από την παράθεση των παραπάνω ποσοστών γίνεται εύκολα αντιληπτό πως υπάρχει έντονη αλληλεξάρτηση μεταξύ εμπόρων και παραγωγών/προμηθευτών και συνεπώς ο μαρασμός και η παρακμή του ενός κλάδου αργά η γρήγορα θα μεταδοθεί (μετακυλήσει) και στον άλλο.

1. Μεθοδολογία

Με σκοπό τον υπολογισμό του κόστους ή των απωλειών για το Δημόσιο από το κάθε «λουκέτο» επιλέχθηκαν μια σειρά από ποσοτικές αλλά και ποιοτικές μεταβλητές. Στην συνέχεια έγιναν οι αντίστοιχοι υπολογισμοί ώστε να καταστεί εφικτό να καταλήξουμε σε μια συγκριμένη, μετρίσιμη οικονομική απώλεια. Οι υπολογισμοί αυτοί εφαρμόστηκαν σε τέσσερα διαφορετικά παραδείγματα/ περιπτώσεις μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Θα πρέπει να διευκρινίσουμε ότι οι υπολογισμοί που ακολουθούν δεν έχουν λάβει υπόψη τους τις ποιοτικές μεταβλητές και άρα τις έμμεσες επιπτώσεις.

Πιο συγκεκριμένα υπολογίστηκαν οι παρακάτω κατηγορίες εσόδων για τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.

Ποσοτικές μεταβλητές (άμεσες)

- Φόρος Εισοδήματος Νομικών Προσώπων (ΦΕΝΠ).
- Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (ΦΕΦΠ).
- Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) που υποχρεούνται να καταβάλλουν οι επιχειρήσεις.
- Δημοτικά Τέλη, τα οποία θα πρέπει να εισρεύσουν στα ταμεία των δήμων και κοινοτήτων.
- Ασφαλιστικές εισφορές προς τον ΟΑΕΕ (Οργανισμός Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών)
- Εισφορές σε Τ.Ε.Α.Υ.Ε.Κ. (ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ)
- Εισφορές λόγω Φ.Μ.Υ. (Φόρος Μισθοδοσίας Υπαλλήλων).
- Έσοδα από τη φορολόγηση των ιδιοκτητών – ενοικιαστών των ακινήτων, στα οποία στεγάζονται οι εμπορικές επιχειρήσεις.
- Τέλος Χαρτόσημου Επαγγελματικής Στέγης.
- Επιβάρυνση προϋπολογισμού του ΟΑΕΔ, λόγω καταβολής επιδόματος ανεργίας.

Έμμεσες ή ποιοτικές μεταβλητές

- Διαφυγόντα κέρδη από την αύξηση του μη μισθολογικού κόστους για τις επιχειρήσεις.
- Απώλεια δυνητικών εσόδων από την φορολόγηση της καταναλωτικής δαπάνης.
- Ψυχολογική καταρράκωση του «επιχειρείν».
- Άμεση επίπτωση στην παραγωγική αλυσίδα, εξαιτίας της συνεπακόλουθης κατάρρευσης των προμηθευτών

2. Τα Παραδείγματα

Τέσσερα διαφορετικά ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Παράδειγμα 1:

Νομική μορφή επιχείρησης: Ατομική
Μέσος ετήσιος τζίρος: 75.000 ευρώ
Αριθμός μισθωτών: 0
Καθαρά προ φόρου κέρδη: 14.000 ευρώ
Ιδιόκτητο, 50 m²
Περιοχή: Αθήνα
Επιχειρηματίας με 17 χρόνια προϋπηρεσία, έγγαμος με δύο παιδιά
Ασφάλιση στον ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ)

Παράδειγμα 2:

Νομική μορφή επιχείρησης: Ατομική
Μέσος ετήσιος τζίρος: 100.000 ευρώ
Αριθμός μισθωτών: 1 άτομο, πωλήτρια, με 15 χρόνια προϋπηρεσία και έγγαμη με δύο παιδιά
Καθαρά προ φόρου κέρδη: 22.000
Ενοίκιο, 1.800 ευρώ, (ιδιοκτησία δημοσίου), 40 m²
Περιοχή: Αθήνα
Επιχειρηματίας με 25 χρόνια προϋπηρεσία, έγγαμος με δύο παιδιά, Ασφάλιση στον ΟΑΕΕ (ΤΑΕ)

Παράδειγμα 3:

Νομική μορφή επιχείρησης: Ο.Ε., με δύο ομόρρυθμους εταίρους με ποσοστό συμμετοχής επί των κερδών 50% έκαστος.
Μέσος ετήσιος τζίρος: 200.000 ευρώ, τηρεί Βιβλία Γ Κατηγορίας.
Αριθμός μισθωτών: 3 άτομα, 2 πωλητές έγγαμους με 10 χρόνια προϋπηρεσία και έναν υπάλληλο γραφείου άγαμος με 2 χρόνια προϋπηρεσία.
Καθαρά προ φόρου κέρδη: 50.000 ευρώ
Ενοίκιο: 2.500 ευρώ, (ιδιωτική ιδιοκτησία), 80 m²
Περιοχή: Θεσσαλονίκη (κέντρο)
Επιχειρηματίες με 20 χρόνια προϋπηρεσία, έγγαμοι με δύο παιδιά,
Ασφάλιση: στον ΟΑΕΕ (ΤΑΕ)

Παράδειγμα 4:

Νομική μορφή επιχείρησης: Α.Ε. με τέσσερις μετόχους.
Α: 55% Β: 20% Γ: 15 Δ:10%
Μέσος ετήσιος τζίρος: 1,2 εκ. ευρώ, τηρεί βιβλία Γ κατηγορίας
Αριθμός μισθωτών: 6 άτομα, 3 πωλητές έγγαμους με 15 χρόνια προϋπηρεσία και 3 υπάλληλοι γραφείου άγαμος με 5 χρόνια προϋπηρεσία.
Καθαρά προ φόρου κέρδη: 400.000 ευρώ
Ενοίκιο: 3.500 ευρώ (ιδιωτική ιδιοκτησία), 150 m²
Περιοχή: Αθήνα
Επιχειρηματίας με 30 χρόνια προϋπηρεσία, έγγαμος με δύο παιδιά,
Ασφάλιση: στον ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ)

3. Η ανάλυση των παραδειγμάτων:

Παράδειγμα 1:

- Νομική μορφή επιχείρησης: Ατομική
- Μέσος ετήσιος τζίρος: 75.000 ευρώ
- Αριθμός μισθωτών: 0
- Καθαρά προ φόρου κέρδη: 14.000 ευρώ
- Ιδιόκτητο, 50 m²
- Περιοχή: Αθήνα
- Επιχειρηματίας με 17 χρόνια προϋπηρεσία, έγγαμος με δύο παιδιά
- Ασφάλιση: στον ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ)

Καταγραφή ποσοτικών μεταβλητών – Ετήσια απώλεια	
Μεταβλητές	Ετήσιο απολεσθέν έσοδο
ΦΕΝΠ*	-
ΦΕΦΠ	0
ΦΠΑ	7.000,00
Δημοτικά τέλη/Δημοτικοί φόροι/ΤΑΠ/ΕΡΤ	395,62
ΔΕΗ	1.500,00
Ασφαλιστικές εισφορές προς τον ΟΑΕΕ	4.000,00
ΟΑΕΔ (σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου)	-
Έσοδα από τη φορολόγηση των ιδιοκτητών – ενοικιαστών των ακινήτων + τέλος χαρτοσήμου επαγγελματικής στέγης	-
Σύνολο	12.895,62

* Το καθεστώς φορολόγησης των ατομικών επιχειρήσεων εξομοιώνεται με αυτό της φορολόγησης φυσικών προσώπων με τη μόνη διαφορά, ότι σαν εισοδήματα του υπόχρεου νοούνται τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης του.

Παράδειγμα 2:

- Νομική μορφή επιχείρησης: Ατομική
- Μέσος ετήσιος τζίρος: 100.000 ευρώ
- Αριθμός μισθωτών: 1 άτομο, πωλήτρια, με 15 χρόνια προϋπηρεσία, και έγγαμη με δύο παιδιά
- Καθαρά προ φόρου κέρδη: 22.000
- Ενοίκιο, 1.800 ευρώ, (ιδιοκτησία δημοσίου), 40 m²
- Περιοχή: Αθήνα
- Επιχειρηματίας με 25 χρόνια προϋπηρεσία, έγγαμος με δύο παιδιά,
- Ασφάλιση: στον ΟΑΕΕ (ΤΑΕ)

Καταγραφή ποσοτικών μεταβλητών – Ετήσια απώλεια	
Μεταβλητές	Ετήσιο απολεσθέν έσοδο
ΦΕΝΠ*	-
ΦΕΦΠ	1.620,00
ΦΠΑ	9.700,00
Δημοτικά τέλη/Δημοτικοί φόροι/ΤΑΠ/ΕΡΤ	326,28
ΔΕΗ	2.000,00
Ασφαλιστικές εισφορές προς τον ΟΑΕΕ	4.500,00
ΟΑΕΔ (σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου)	5.400,00
Ασφαλιστικές εισφορές σε ΙΚΑ και εργοδοτικές εισφορές + ΤΕΑΥΕΚ	8.596,67
Φόρος μισθωτών υπηρεσιών (ΦΜΥ)	0
Έσοδα από τη φορολόγηση των ιδιοκτητών – ενοικιαστών των ακινήτων + τέλος χαρτοσήμου επαγγελματικής στέγης	22.380,00
Σύνολο	54.522,95

* Το καθεστώς φορολόγησης των ατομικών επιχειρήσεων εξομοιώνεται με αυτό της φορολόγησης φυσικών προσώπων με τη μόνη διαφορά, ότι σαν εισοδήματα του υπόχρεου νοούνται τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης του.

Παράδειγμα 3:

- Νομική μορφή επιχείρησης: Ο.Ε., με δύο ομόρρυθμους εταίρους με ποσοστό συμμετοχής επί των κερδών 50% έκαστος.
- Μέσος ετήσιος τζίρος: 200.000 ευρώ, τηρεί Βιβλία Γ Κατηγορίας.
- Αριθμός μισθωτών: 3 άτομα, 2 πωλητές έγγαμους με 10 χρόνια προϋπηρεσία και έναν υπάλληλο γραφείου άγαμος με 2 χρόνια προϋπηρεσία.
- Καθαρά προ φόρου κέρδη: 50.000
- Ενοίκιο, 2.500 ευρώ, (ιδιωτική ιδιοκτησία), 80 m²
- Περιοχή: Θεσσαλονίκη (κέντρο)
- Επιχειρηματίες με 20 χρόνια προϋπηρεσία, έγγαμοι με δύο παιδιά,
- Ασφάλιση: στον ΟΑΕΕ (ΤΑΕ)

Καταγραφή ποσοτικών μεταβλητών – Ετήσια απώλεια	
Μεταβλητές	Ετήσιο απολεσθέν έσοδο
ΦΕΝΠ	5.000,00
ΦΕΦΠ	-
ΦΠΑ	33.000,00
Δημοτικά τέλη/Δημοτικοί φόροι/ΤΑΠ/ΕΡΤ	612,68
ΔΕΗ	2.400,00
Ασφαλιστικές εισφορές προς τον ΟΑΕΕ	7.150,00
ΟΑΕΔ (σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου)	16.200,00
Ασφαλιστικές εισφορές σε ΙΚΑ και εργοδοτικές εισφορές + ΤΕΑΥΕΚ	21.453,14
Φόρος μισθωτών υπηρεσιών (ΦΜΥ)	472,32
Έσοδα από τη φορολόγηση των ιδιοκτητών – ενοικιαστών των ακινήτων + τέλος χαρτοσήμου επαγγελματικής στέγης	8.580,00
Σύνολο	94.868,14

Παράδειγμα 4:

- Νομική μορφή επιχείρησης: Α.Ε. τέσσερις μετόχους. Α: 55% Β: 20% Γ: 15 Δ:10%
- Μέσος ετήσιος τζίρος: 1,2 εκ. ευρώ, τηρεί βιβλία Γ κατηγορίας
- Αριθμός μισθωτών: 6 άτομα, 3 πωλητές έγγαμους με 15 χρόνια προϋπηρεσία και 3 υπάλληλοι γραφείου άγαμος με 5 χρόνια προϋπηρεσία.
- Καθαρά προ φόρου κέρδη: 400.000
- Ενοίκιο, 3.500 ευρώ, (ιδιωτική ιδιοκτησία), 150 m²
- Περιοχή: Αθήνα
- Επιχειρηματίας με 30 χρόνια προϋπηρεσία, έγγαμος με δύο παιδιά,
- Ασφάλιση: στον ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ)

Καταγραφή ποσοτικών μεταβλητών – Ετήσια απώλεια	
Μεταβλητές	Ετήσιο απολεσθέν έσοδο
ΦΕΝΠ	76.000,00 (αδιανέμητα) – στο σύνολο 152.000,00 (διανεμόμενα - στο σύνολο)
ΦΕΦΠ	-
ΦΠΑ	91.000,00
Δημοτικά τέλη/Δημοτικοί φόροι/ΤΑΠ/ΕΡΤ	1.088,93
ΔΕΗ	3.100,00
Ασφαλιστικές εισφορές προς τον ΟΑΕΕ	23.712,00
ΟΑΕΔ (σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου)	32.400,00
Ασφαλιστικές εισφορές σε ΙΚΑ και εργοδοτικές εισφορές + ΤΕΑΥΕΚ	43.281,47
Φόρος μισθωτών υπηρεσιών (ΦΜΥ)	1.400,76
Έσοδα από τη φορολόγηση των ιδιοκτητών – ενοικιαστών των ακινήτων + τέλος χαρτοσήμου επαγγελματικής στέγης	12.012,00
Σύνολο	283.995,16*

* Ο Υπολογισμός των απολεσθέντων εσόδων γίνεται υπό την αίρεση ότι τα κέρδη της επιχείρησης παραμένουν αδιανέμητα και ότι τα καθαρά προ φόρου κέρδη φορολογούνται με συντελεστή **20%** και όχι **24%**.

4. Εκτίμηση ετήσιας συνολικής απώλειας για το Δημόσιο

Στη συνέχεια υπολογίζεται τη συνολική για την οικονομία απώλεια σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες οι οποίες προβλέπουν ότι υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο να κλείσουν το προσεχές διάστημα 220.000 επιχειρήσεις. Αν υπολογιστεί όμως ότι την ίδια περίοδο θα ανοίξουν 100.000, υπολογίζεται ότι θα κλείσουν συνολικά περίπου 120.000.

Εκτίμηση αριθμού «λουκέτων» ανά κατηγορία επιχείρησης σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες		
Μορφή επιχείρησης (σύμφωνα με τα παραδείγματα)	%	Αριθμός επιχειρήσεων
Αυτοαπασχολούμενοι	20%	24.000
Ατομικές επιχειρήσεις	55%	66.000
Ο. Ε.	20%	24.000
Α. Ε	5%	6.000
	100%	120.000
Συνολική απώλεια για το Ελληνικό Δημόσιο		
Αριθμός επιχειρήσεων που είναι πιθανόν να κλείσουν ανά κατηγορία	Απολεσθέντα έσοδα / ανά κατηγορία επιχείρησης	Απώλεια εσόδων για το σύνολο των επιχειρήσεων ανά κατηγορία
24.000	12.895,62	309.494.880
66.000	54.522,95	3.598.514.700
24.000	94.868,14	2.276.835.360
6.000	283.995,16	1.703.970.960
Συνολική απώλεια		7.888.815.900

5. Συμπέρασμα

Η ανάλυση των παραδειγμάτων φανερώνει με τον πιο γλαφυρό τρόπο, ότι σε αντίθεση με όσα κατά καιρούς συζητούνται, οι ΜΜΕ πέραν του διοικητικού φόρτου με το οποίο επιβαρύνονται από το Κράτος και αντίθετα με ότι κατά καιρούς υποστηρίζεται, προσφέρουν στο τελευταίο σημαντικά άμεσα και έμμεσα οφέλη. Συμβάλλουν στην γενικότερη ανάπτυξη της οικονομίας -μεγέθυνση του ΑΕΠ, απασχόληση, κοινωνική συνοχή κλπ, καταβάλλουν εισφορές απευθείας προς όλους τους δημόσιους φορείς και κυρίως συμβάλουν στη συγκράτηση του κοινωνικού ιστού. Αποτελούν συχνά «φυτώρια» νέων επιχειρηματικών ιδεών, καινοτόμων πρωτοβουλιών και κρίσιμο ιστορικό παράγοντα της παραγωγικής αλυσίδας.

Είναι προφανές ότι κάποιο ποσοστό από τα ποσά τα οποία κατεγράφησαν παραπάνω, επιστρέφουν στον επιχειρηματία μέσα από τις κοινωνικές παροχές (υγεία, παιδεία κτλ). Παρ' όλα αυτά, το ποσοστό συμμετοχής στα κρατικά έσοδα είναι ιδιαίτερα μεγάλο και σοβαρό.

Σε οικονομικό επίπεδο το συνολικό ποσό των **7.888.815.900** εκατομμυρίων ευρώ που υπολογίστηκε ως απώλεια σε ετήσια βάση για το Δημόσιο προσαυξάνεται εάν υπολογίσουμε τις παράπλευρες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Οι απώλειες από τη μείωση της καταναλωτικής ζήτησης, η αύξηση της ανεργίας με τις κοινωνικές της συνέπειες, η σοβαρή μείωση της απασχόλησης από τις χαμένες θέσεις εργασίας των επιχειρηματιών, η απώλεια εισοδημάτων από τις προσόδους των ενοικίων των ιδιοκτητών ακινήτων, αλλά και η αναγκαιότητα για δημόσιες δαπάνες για την αντιμετώπιση της νέας αυτής κατάστασης, αποτελούν μόνο μια όψη του έμμεσου κόστους.

Σε κοινωνικό επίπεδο οι κλειστές επιχειρήσεις στα κέντρα των πόλεων μειώνουν την αξία των ακινήτων, αλλά και την μέχρι σήμερα μορφή των πόλεων. Τα μειωμένα έσοδα στην αυτοδιοίκηση θα έχουν ως αποτέλεσμα τη χειροτέρευση της ποιότητας των υπηρεσιών που με τη σειρά τους θα επηρεάσουν την τουριστική μας βιομηχανία. Τα κλειστά φώτα στους δρόμους θα συμβάλουν στην αύξηση της εγκληματικότητας που θα απαιτήσει αύξηση δαπανών για αστυνόμευση.

Τέλος εξίσου σημαντικές είναι οι αρνητικές ψυχολογικές επιπτώσεις στο βαθμό που το φαινόμενο των μαζικών λουκέτων κλονίζουν τη διάθεση για επιχειρηματική δράση, αυξάνουν το αίσθημα της απογοήτευσης και της ανασφάλειας και επιτείνει την ερήμωση της γειτονιάς και της πόλης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Περιγραφή και Ανάλυση των ποσοτικών και των ποιοτικών μεταβλητών

A: Οι ποσοτικές μεταβλητές

1) Το Φόρο Εισοδήματος Νομικών Προσώπων (ΦΕΝΠ).

Ο παραπάνω Φόρος χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της υποχρέωσης των κεφαλαιουχικών (ΑΕ και ΕΠΕ) με βάση πάντα τις αρμόζουσες νομοθετικές διατάξεις που ισχύουν για κάθε περίπτωση αλλά όχι και των προσωπικών εταιρειών (ατομικές επιχειρήσεις, Ο.Ε., Ε.Ε.) καθώς οι τελευταίες φορολογούνται κατά ένα μέρος στα καθαρά τους κέρδη με βάση τη φορολογική κλίμακα που ισχύει για τα φυσικά πρόσωπα δηλαδή με βάση τον ΦΕΦΠ και κατά ένα μέρος στο όνομα της εταιρείας.

2) Το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (ΦΕΦΠ).

Ο ΦΕΦΠ χρησιμοποιείται για την ανεύρεση της φορολογικής επιβάρυνσης των φυσικών προσώπων των ατομικών επιχειρήσεων ενώ εφαρμόζεται και στους εταίρους των προσωπικών εταιρειών (ΟΕ και ΕΕ) για ένα μέρος των φορολογητέων κερδών, καθώς στην συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις του ΦΕ επί προσωπικών εταιρειών. Τέλος, ο ΦΕΦΠ υπό κανονικές συνθήκες χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των μερισμάτων των μετόχων στις κεφαλαιουχικές εταιρείες (ΑΕ και ΕΠΕ) επί των διανεμομένων κερδών των επιχειρήσεων, αλλά επί της παρούσης λόγω αδυναμίας υπολογισμού των προσωπικών, οικογενειακών και περιουσιακών στοιχείων των προαναφερθέντων, παραλείπεται. Εξυπακούεται πως τα απασχολούμενα άτομα στις κάθε είδους επιχειρήσεις υπόκεινται στις διατάξεις του ΦΕΦΠ προκειμένου να βρεθεί η φορολογική τους επιβάρυνση.

3) Το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) που υποχρεούνται να καταβάλλουν οι επιχειρήσεις.

Ο ΦΠΑ αποδίδεται στο κράτος από τις επιχειρήσεις ανά τρίμηνο ή ανά μήνα αναλόγως της κατηγορίας των βιβλίων που τηρούν (Β' ή Γ' ΚΒΣ). Έτσι λοιπόν οι επιχειρήσεις (ατομικές ή προσωπικές εταιρείες) με κύκλο εργασιών μέχρι 1.500.000 Ευρώ διατηρούν βιβλία Β' Κατηγορίας και πληρώνουν το ΦΠΑ τους σε τριμηνιαίες δόσεις, ενώ οι επιχειρήσεις (ατομικές ή προσωπικές εταιρείες) με μεγάλο κύκλο εργασιών μεγαλύτερο του 1.500.000 Ευρώ διατηρούν βιβλία Γ' Κατηγορίας και πληρώνουν σε

μηνιαίες δόσεις. Τέλος ΑΕ και ΕΠΕ τηρούν υποχρεωτικά βιβλία Γ' Κατηγορίας, ανεξαρτήτως του τζίρου τους και πληρώνουν ΦΠΑ σε μηνιαία βάση. Τέλος, ο μηνιαίος ή τριμηνιαίος ΦΠΑ υπολογίζεται με 23%, 13%, 6,5% κ.λπ. επί των πωλήσεων – αγορών της επιχείρησης και μπορεί να έχει Χρεωστικό, Πιστωτικό ή και πολύ σπάνια μηδενικό υπόλοιπο.

4) Τα Δημοτικά Τέλη, τα οποία θα πρέπει να εισρεύσουν στα ταμεία των δήμων και κοινοτήτων.

Τα Δημοτικά Τέλη και Φόροι (ΔΤ και ΔΦ) αποτελούν στην ουσία το γινόμενο μεταβλητών όπως: τα τετραγωνικά μέτρα της επιχείρησης, την αξία σε Ευρώ / τετραγωνικό Μέτρο και του συνολικού αριθμού ημερών που λειτουργεί το κατάστημα / συνολικές ημέρες του χρόνου (365). Ο υπολογισμός του ΤΑΠ (Τέλος Ακίνητης Περιουσίας) προέρχεται από το γινόμενο μεταβλητών όπως τα τετραγωνικά μέτρα, η τιμή ζώνης (μεταβάλλεται ανάλογα με την περιοχή στην οποία στεγάζεται η επιχείρηση), η παλαιότητα του κτιρίου, ο συντελεστής ΤΑΠ (συνήθως είναι σταθερός) και οι συνολικές ημέρες λειτουργίας του καταστήματος / συνολικές ημέρες του χρόνου (365).

Η υποχρέωση προς ΕΡΤ υπολογίζεται με βάση ένα ποσό ετήσιας χρέωσης επί των συνολικών ημερών λειτουργίας της επιχείρησης το χρόνο ενώ η οφειλή προς τη ΔΕΗ προκύπτει από τη διμηνιαία κατανάλωση ρεύματος, μετρούμενη σε KW – MW, συν την προσαύξηση του ΦΠΑ. Η πρόσθεση των παραπάνω φορολογικών υποχρεώσεων μας αποδίδει το συνολικά καταβλητέο ποσό προς ΕΡΤ, ΔΕΗ και Δήμο. Η τιμή που μεταβάλλεται κάθε φορά είναι τα τετραγωνικά μέτρα, η τιμή ζώνης και η παλαιότητα. Για τα παραδείγματα που διαμορφώσαμε συμβουλευτήκαμε πραγματικά στοιχεία για τις περιοχές του κέντρου της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

5) Τις Ασφαλιστικές εισφορές προς τον ΟΑΕΕ (Οργανισμός Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών)

Σκοπός της καταβολής εισφορών στον ΟΑΕΕ είναι ασφαλιστική κάλυψη των προσώπων που ασκούν ασφαλιστέο επάγγελμα σε περίπτωση γήρατος, αναπηρίας, θανάτου, ατυχήματος, ασθένειας και μητρότητας, καθώς και των μελών της οικογένειάς τους σε περίπτωση ασθένειας ή θανάτου τους.

Οι εισφορές καταβάλλονται ανά δίμηνο με το Μηχανογραφικό Σύστημα Είσπραξης ενώ για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους καθορίζονται δέκα (10) υποχρεωτικές ασφαλιστικές κατηγορίες και τέσσερις (4) προαιρετικές. Όσοι ασφαλιστούν για πρώτη φορά στον ΟΑΕΕ κατατάσσονται στην 1η ασφαλιστική κατηγορία και μετατάσσονται στις επόμενες υποχρεωτικές μετά τη συμπλήρωση τριών ετών. Η μετάταξη στην επόμενη υποχρεωτική κατηγορία θα γίνεται την 1η του επόμενου έτους από τη συμπλήρωση της τριετίας. Ο ασφαλισμένος μπορεί με αίτησή του να επιλέξει ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία από αυτή που υπάγεται υποχρεωτικά για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών ή εφόσον βρίσκεται σε ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία να επιλέξει κατώτερη. Οι ασφαλισμένοι των καταργούμενων Ταμείων, ΤΕΒΕ –ΤΑΕ-ΤΣΑ, κατατάχθηκαν με την σύσταση του Οργανισμού την 1-1-07 στην πλησιέστερη ασφαλιστική κατηγορία, με βάση την εισφορά που κατέβαλαν στο Ταμείο από το οποίο προέρχονται.

6) Τις Ασφαλιστικές εισφορές προς ΙΚΑ (Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων).

Στις ασφαλιστικές εισφορές συμμετέχουν ο εργαζόμενος και ο εργοδότης. (Εργατική και Εργοδοτική εισφορά). Τις ασφαλιστικές εισφορές (εργοδότη και ασφαλισμένου) είναι υποχρεωμένος να τις καταβάλλει συνολικά στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ο εργοδότης συνήθως κάθε μήνα

Εργατική Εισφορά:

Το ποσό της εργατικής εισφοράς είναι ποσοστό **(13%)** επί των ακαθαρίστων αποδοχών του απασχολούμενου. Το ποσό αυτό το παρακρατεί ο εργοδότης από τον εργαζόμενο κατά την πληρωμή των αποδοχών του ή το αργότερο μέσα σε δύο μήνες από αυτήν.

Εργοδοτική Εισφορά:

Η εργοδοτική εισφορά είναι και αυτή ποσοστό **(25,06%)** επί του ποσού που απομένει αφού αφαιρεθεί από τις ακαθάριστες αποδοχές του απασχολούμενου εκείνο το χρηματικό ποσό που παρακρατείται από τον ίδιο τον ασφαλισμένο δηλαδή η εργατική εισφορά.

7) Εισφορές σε Τ.Ε.Α.Υ.Ε.Κ. (ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ)

Στο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Εμπορικών Καταστημάτων (Τ.Ε.Α.Υ.Ε.Κ.) ασφαλιζονται υποχρεωτικά όλοι οι εργαζόμενοι (εκτός από τους τεχνίτες και τους εργάτες), οι οποίοι παρέχουν εξαρτημένη εργασία

έναντι οποιασδήποτε αμοιβής, σε κάθε εμπορική επιχείρηση χονδρικής ή λιανικής πώλησης. Κάθε μήνα οι εργοδότες υποχρεούνται, κατά την καταβολή των αποδοχών των ασφαλισμένων μισθωτών τους να παρακρατούν την εισφορά που βαρύνει τους ασφαλισμένους και να την καταθέτουν μαζί με την δική τους συνεισφορά, η οποία αποτελεί ποσοστό επί των ακαθαρίστων αποδοχών του εργαζόμενου.

Τα ποσοστά των εισφορών είναι:

α) 8% για τους εργαζόμενους που ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά σε οποιοδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης (πλην ΟΓΑ) πριν την 1/1/1993 – Για τους παλαιούς ασφαλισμένους ισχύει: **4%** βαρύνει τον ασφαλισμένο και **4%** τον εργοδότη.

β) 10% για τους εργαζόμενους που ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά σε οποιοδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης από 1/1/1993 – Για τους νέους ασφαλισμένους ισχύει: **7%** βαρύνει τον ασφαλισμένο και **3%** τον εργοδότη.

8) Εισφορές λόγω Φ.Μ.Υ. (Φόρος Μισθοδοσίας Υπαλλήλων).

Αρχικά υπολογίζονται οι καθαρές αποδοχές του απασχολούμενου στην επιχείρηση, οι οποίες πολλαπλασιαζόμενες επί 14 (14 μισθοί / χρόνο) μας αποφέρουν τις ετήσιες καθαρές αποδοχές του. Το συνολικό ποσό που προκύπτει εισάγεται στην κλίμακα υπολογισμού του φόρου φυσικών προσώπων (ΦΕΦΠ) και φορολογείται με τον ανάλογο συντελεστή, αφού βέβαια ληφθεί υπόψη το αφορολόγητο όριο των **12.000** Ευρώ.

9) Έσοδα από τη φορολόγηση των ιδιοκτητών – ενοικιαστών των ακινήτων, στα οποία στεγάζονται οι εμπορικές επιχειρήσεις.

Σε περίπτωση που ο έμπορος νοικιάζει το ακίνητο που στεγάζει την επιχείρησή του σε επιχείρηση του Δημοσίου τότε προφανώς το απολεσθέν έσοδο του Κράτους, σε περίπτωση λουκέτου, ταυτίζεται με το συνολικό ύψος του ενοικίου. Σε περίπτωση που ο έμπορος νοικιάζει το ακίνητο από ιδιώτη, τότε το Κράτος εισπράττει τον αναλογούντα φόρο από τον εκάστοτε εισοδηματία. Λόγω αδυναμίας υπολογισμού προσωπικών, οικογενειακών και περιουσιακών στοιχείων του εισοδηματία το ποσοστό αυτό εκτιμήθηκε περίπου 25% επί του ενοικίου που εισπράττει από τον επιχειρηματία.

10) Τέλος Χαρτόσημου Επαγγελματικής Στέγης.

Στις επαγγελματικές μισθώσεις επιβάλλεται το τέλος χαρτοσήμου, το οποίο ανέρχεται στο **3,6%** επί του μισθώματος. Σε περίπτωση που ο επιχειρηματίας ενοικιάζει χώρο που ανήκει στο Δημόσιο τότε ο παραπάνω συντελεστής

προστίθεται στο μηνιαίο ποσό ενοικίου που επιβαρύνει τον έμπορο ενώ στην περίπτωση που το ακίνητο ανήκει σε ιδιώτη τότε το αποδιδόμενο ενοίκιο (από τον έμπορο στον ιδιώτη) είναι προσαυξημένο κατά 3,6%. Κατόπιν ο ιδιώτης – εισοδηματίας φορολογείται από το Κράτος με έναν μέσο συντελεστή περίπου 25% , συν το ποσοστό 3,6% (τέλος χαρτοσήμου) επί των εισπραττόμενων από τον έμπορο μισθωμάτων.

11) Επιβάρυνση του προϋπολογισμού του ΟΑΕΔ, λόγω υποχρέωσής του να καταβάλλει στους ανέργους σε μηνιαία βάση το αναλογούν επίδομα ανεργίας.

Σε περίπτωση απόλυσης των απασχολούμενων σε κάθε είδους εμπορική επιχείρηση τότε αυτοί δικαιούνται μηνιαίο επίδομα από τον ΟΑΕΔ ύψους 450 Ευρώ για τον καθένα και το οποίο θα παρέχεται επί 12 μήνες, με το πέρας των οποίων παύει η χορήγησή του. Βεβαίως εάν κάποιος από τους απολυθέντες βρει κάποια άλλη εργασία πριν εκπνεύσει το δωδεκάμηνο τότε διακόπτεται η χορήγησή του από το κράτος ενώ σε καμία περίπτωση δεν δικαιούται το συγκεκριμένο επίδομα κανένας από τους εταίρους εμπορικών επιχειρήσεων οιασδήποτε νομικής μορφής.

B: Ποιοτικές Μεταβλητές

12) Διαφυγόντα κέρδη από την αύξηση του μη μισθολογικού κόστους για τις επιχειρήσεις.

Η εμπειρία πολλών ετών μας οδηγεί στη διαπίστωση πως το συνολικό κόστος εργασίας είναι περίπου διπλάσιο του καθαρού μισθού που λαμβάνουν οι εργαζόμενοι. Η μειωμένη, επομένως, ανταγωνιστικότητα για την οποία γίνεται εκτενής αναφορά τελευταία δεν οφείλεται ούτε στο επίπεδο μισθών του ιδιωτικού τομέα, που είναι σχετικά χαμηλό, ούτε βέβαια στο καθεστώς των συλλογικών διαπραγματεύσεων που είναι απαλλαγμένο από κάθε κρατική παρέμβαση, όπως ισχύει σε όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Αντίθετα, είναι αποτέλεσμα κυρίως του υψηλού μη μισθολογικού κόστους εργασίας, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται το υψηλό φορολογικό βάρος και η σημαντική επιβάρυνση εργαζομένων και κυρίως εργοδοτών από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ενώ στα παραπάνω θα πρέπει να προστεθεί και το κόστος που προκαλείται από την απεριόριστη γραφειοκρατία σχετικά με την αδειοδότηση και λειτουργία των επιχειρήσεων και τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, το ονομαζόμενο δηλαδή

διοικητικό βάρος, καθώς και το κόστος που προκύπτει από τη χαμηλή κινητικότητα εργαζομένων και την αναντιστοιχία δεξιοτήτων μεταξύ ζήτησης και προσφοράς εργασίας.

13) Απώλεια δυνητικών εσόδων από την φορολόγηση της καταναλωτικής δαπάνης.

Το κλείσιμο χιλιάδων εμπορικών επιχειρήσεων και η συνακόλουθη αύξηση της ανεργίας έχουν σαν άμεσο αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της καταναλωτικής δαπάνης και την απώλεια σημαντικών φορολογικών εσόδων από το Κράτος με την μορφή έμμεσων φόρων (ΦΠΑ, ΕΦΚ κ.α.)

14) Ψυχολογική καταρράκωση του «επιχειρείν».

Εκτός των οικονομικών συνεπειών από το κλείσιμο χιλιάδων καταστημάτων, οι κρατικοί μηχανισμοί θα πρέπει να συνυπολογίσουν και τις επιζήμιες ψυχολογικές επιπτώσεις και το κλίμα αβεβαιότητας που καλλιεργείται από την πληθώρα των λουκέτων στις αγορές καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των εμπόρων διακατέχεται από έντονη απαισιοδοξία και μιζέρια. Πέραν τούτου, η παρούσα δυσχερής οικονομική συγκυρία αποτελεί τροχοπέδη στη νέα επιχειρηματικότητα και στην καινοτομία, στερώντας με αυτόν τον τρόπο από την ελληνική οικονομία μία εκ των σημαντικότερων κινητήριων δυνάμεων της που δεν είναι άλλη από την κινητικότητα – αναθέρμανση της αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών, παράγοντες (μηχανισμοί) οι οποίοι θα μπορούσαν να μας ξεκολλήσουν από το οικονομικό τέλμα στο οποίο έχουμε περιέλθει.

15) Άμεση επίπτωση στην παραγωγική αλυσίδα, εξαιτίας της συνεπακόλουθης κατάρρευσης των προμηθευτών.

Η οικονομική κατάρρευση ενός μεγάλου ποσοστού ιδιοκτητών Μικρομεσαίων Εμπορικών Επιχειρήσεων, δεν θα πρέπει να προκαλεί προβληματισμό μόνο στις άμεσα θιγόμενες επαγγελματικές ομάδες αλλά θα πρέπει να ευαισθητοποιήσει τους κρατικούς μηχανισμούς ώστε να λάβουν μέτρα και πρωτοβουλίες προκειμένου να αποτρέψουν τα φαινόμενα ντόμινο στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών. Νομοτελειακά, η επόμενη επαγγελματική ομάδα που πρόκειται να βιώσει τις επαχθείς και δυσάρεστες επιπτώσεις της παρούσας οικονομικής συγκυρίας είναι οι προμηθευτές και οι εισαγωγείς των μεγάλων αλλά και των μικρομεσαίων εμπορικών επιχειρήσεων καθώς αποτελούν ουσιώδη συνεκτικό κρίκο της παραγωγικής αλυσίδας.